

VZGOJA DOBREGA BRALCA SE ZAČNE V ZIBKI

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. defektologije

(objavljeno v reviji *Otrok in vrtec*, marec 2012)

Branje je le ena od oblik jezika. Za vse otroke je pomembno, da se naučijo učinkovito uporabljati vse oblike jezika – govorjenja, poslušanja, branja in pisanja. Pri tem učenju pa potrebujejo zanesljivo in vzpodbudno podporo predvsem s strani staršev, kasneje pa tudi v šoli.

Proces branja vključuje mišljenje in reševanje problemov, ker od nas zahteva vse znanje, ki ga posedujemo. Ves čas moramo dobro razumeti pomen besed in smisel prebranega. Otroci pri branju ene same povedi uporabijo več strategij branja hkrati. Veliko znanih besed prepoznajo že po izgledu. Težje in neznane besede pa otrok pogosto prebere oziroma zamenja z že znanimi in odkrije pravi pomen po večkratnem branju (primer: mama – malo – Maja).

Učenje branja je kot učenje katerekoli druge veščine; poteka vseskozi, z veliko vaje ob pomoči odraslih. Enako kot učenje plesa, vožnje s kolesom in kuhanja; otroci razvijajo bralne (in pisalne) navade v določeni razvojni stopnji.

Na poti do vzgoje dobrega bralca je potrebno otroka vključevati v sodelovalen odnos z vrstniki in odraslimi, ga naučiti prepoznavati in povezovati glasove in črke, mu predstaviti različne bralne strategije in mu od malih nog ponuditi čim več različnih vrst čtiva. To ne pomeni le, da ima na razpolago veliko knjig iz knjigarn in knjižnic, temveč predvsem, da ima nekoga s katerim bere in se z njim o prebranem lahko pogovori.

STVARI, KI JIH MORAMO RAZUMETI, PREDEN OTROK SAM ZAČNE BRATI

- Otroku začnemo brati že takoj po rojstvu, ker tako spodbujamo njegovo poslušanje, čustveni odnos in učenje osnovnih izrazov.

- Otroku glasno beremo vsak dan vsaj enkrat v nemotečem okolju. Večina staršev se odloči za pravljico pred spanjem.
- Če se otrok ne zanima za naše glasno branje, ne smemo takoj vreči puške v koruzo, ampak moramo vztrajati. Napredki se ne pokažejo čez noč, ko pa se, so zagotovo veliki.
- Pomembno je, da beremo tudi starejšim otrokom. Poleg tega naj starši berejo knjige zase in so tako otrokom pozitiven vzor.
- Branje je sestavljanje pomena iz napisanega besedila in tako vključuje mišljenje in čustva bralca, ki (interes, udobnost, sram, strah) dodatno vplivajo na razvoj branja.
- Predhodno znanje in izkušnje so pomembni v procesu učenja branja. Primer: Dva otroka bereta knjigo o živalskem vrtu. Prvi je pred kratkim obiskal živalski vrt in prebral nekaj knjig o živalih, drugi pa ne. Kateri otrok bo bolje razumel knjigo?
- Otroci morajo videti ostale pri branju, poslušati pravljice, postavljati vprašanja in se pogovarjati o prebranem – doma in v šoli. Tako kot vse oblike jezika tudi branje zahteva sodelovanje med ljudmi.
- Branje in pisanje se razvijata vzporedno. Spodbujanje otroka k pisanju v vseh starostih (tudi, če izgleda kot čečkanje) pomaga k razumevanju povezanosti branja in pisanja.
- Otrok mora imeti v svojem okolju na razpolago veliko knjig, revij, slikanic in ostalega gradiva (barvice, svinčniki, papir, plastelin ...).
- Otroci se morajo naučiti več strategij branja, ker se naučijo brati hitreje, ko učitelji in starši pri učenju uporabljajo različne strategije.
- Pri branju otrok potrebuje nadzor, da dobi povratne informacije o napakah in razumevanju.